

Glasilno Društva Novo mesto
Izhaja četrtletno – 15. februarja, 15. maja,
15. septembra in 15. decembra
Odgovorni urednik: Marjan Ivan Moškon
Lektorira: Nina Štampohar
Letna naročnina 5 evrov,
člani dobivajo IZZIV brezplačno
Priprava za tisk: GRAFIKA TOMI
Tisk: TISKARSTVO OPARA

izziv

Društvo NM
grb
mestne občine

Mestna občina Novo mesto je ob svojem prazniku, 7. aprilu, v Kulturnem centru Janeza Trdine priredila osrednjo slovesnost, na kateri so po kulturnem programu, ki so ga zaznamovali predvsem dijaki novomeške gimnazije z muzikalom Nekega dne, podelili nagrade in priznanja Mestne občine Novo mesto za leto 2013.

Tokrat je bilo med nagrajenci tudi Društvo Novo mesto, ki je dobilo priznanje grb Mestne občine Novo mesto za svoja prizadevanja za trajnostni, kulturni, gospodarski in prostorski razvoj mesta (na sliki levo prvi z desne).

Novo mesto, 15. maja 2014

Leto XIII, številka 2

Nagrejence smo predstavili v stolpcu z grbom desno od slike (Foto: Boštjan Pucelj)

REDNI LETNI ZBOR ČLANOV DRUŠTVA NOVO MESTO

Zbor bomo nadaljevali konec meseca

Uvodoma je predsednik društva Tomaž Golob predstavil evropski projekt COHEIRS (Civic Observers for Health and Environment: Initiative for Responsibility and Sustainability /Civilni opazovalci za zdravje in okolje: pobuda za odgovornost in trajnostni razvoj), v katerem Društvo Novo mesto sodeluje z Društvom za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto in v katerem deluje sedemnajst družabnikov iz dvanajstih evropskih držav.

Cilj projekta je zagotoviti primerno raven okolj-

Redni letni zbor članov Društva Novo mesto je potekal 24. aprila letos v Kulturnem centru Janeza Trdine v Novem mestu. Udeležilo se ga je 34 članic in članov društva.

ske in zdravstvene zaščite ter spodbuditi dejavno udeležbo državljanov na področjih okolja in zdravja. Na krajevni ravni sta društvi v zimskem času priredili tri delavnice v Novem mestu, ki so se jih udeležili predstavniki številnih novomeških društev, krajevnih skupnosti, Mestne občine Novo mesto, novomeškega visokega šolstva in drugi, ki jih tema zanima.

Skupna priporočila, ki so jih sredi letošnjega marca izoblikovali v projekt vključeni družabniki v mestecu Mesagne na jugu Italije, so poslali Evropski komisiji, pristojnim ministrstvom in krajevni skupnosti. Projekt se je sicer končal, vsebinsko pa se nadaljuje z obravnavanjem okolja na krajevni in državni ravni, opozarjanjem odločevalcev na okoljske zagate ter podajanjem pre-

dlogov in pobud za bolj kakovostno sodelovanje civilne družbe s pristojnimi telesi.

V projekt vključeni društvi v tem pogledu prepoznava tujo po ustanovitvi delovnega telesa na ravni Mestne občine Novo mesto za ugotavljanje in reševanje perečih okoljskih težav v Novem mestu, v katerem bi sodelovali tudi predstavniki civilne družbe.

Zaradi nezavidljivega ekološkega stanja v mestu pa je treba uskladiti in sprejeti tudi načrta za kakovost zraka, ki je v pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo in okolje, ter Občinski načrt za varstvo okolja, ki ga pripravlja Mestna občina Novo mesto, tudi v sodelovanju z Društvom Novo mesto.

Zboru članov društva je predsedovala Marija Gregorčič Kožuh, ob kateri sta kot člana predsedstva sedela Mojca Novak in Mitja Simič. Zapisnik, ki ga je pisal Igor Šenica, sta overovala Slobodan Novakovič in Igor Vidmar. Zbor je soglasno potrdil poslovno poročilo in poročilo o delu za leto 2013, ki ju je predstavil predsednik društva.

V poročilu nadzornega Nadaljevanje na 2. str.

na področju okolja več. Tovrstnega društva, ki ima med drugim pravico sodelovati tudi pri izdaji okoljevarstvenih soglasij in dovoljenj, še ni v jugovzhodni regiji. Novi status bi društvu omogočal projektno delo in prednostno prijavljanje za denar na evropskih razpisih in razpisih pristojnega ministrstva.

Ne glede na morebitni novi status društva pa bo treba že letos zagotoviti lastne vire dohodkov, zlasti če želimo še naprej opravljati tradicionalne naloge Nadaljevanje na 2. str.

Programska izhodišča za leto 2014

Društvo Novo mesto bo v letu 2014 še posebno pozornost posvetilo ozaveščanju javnosti in opozarjanju pristojnih služb ter širše javnosti na pereče okoljske, urbanistične in arhitekturne težave, ki še kako vplivajo na kakovost bivalnega, delovnega in prostočasnega okolja v našem mestu.

Ker je pomembno, da kot društvo tudi mi izvajamo okoljsko naravnane programe, bomo preverili možnost, da bi na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje pridobili status društva v javnem interesu na področju varstva okolja. Dozdajšnji pogoji ministrstva za društvo niso

sprejemljivi, saj bi morali delovati na območju celotne Slovenije. Ministrstvo je v zadnjem obdobju pristopilo k omilitvi pogojev in k pripravi novega pravilnika, ki ga bomo v društvu pozorno preučili.

Sicer pa je razlogov za pridobitev statusa društva v javnem interesu

Grb MO Novo mesto

Poleg društva so grb Mestne občine dobili še javni zavod Grm – center biotehnike in turizma (od desne proti levi) ter večkratni slovenski prvak v oranju Igor Pate. Trdinovi nagrajenki sta postali nekdanja knjižničarka Alojzija Kristan in kustosinja Majda Pungerčar, nagradi Mestne občine pa sta šli v roke Borisu Dularju in Edwardu Pački.

Društvo
Novo mesto

Veseli in ponosni smo, da je častni občan Mestne občine postal naš član Božidar Kočevar, (prvi z leve) in sicer za trajne dosežke na gospodarskem, izobraževalnem in družbenem področju ter za njegov prispevek k razvoju občine.

Društvo Novo mesto je tako od Mestne občine Novo mesto po priznanju ob 20-letnici delovanja v dveh mesecih prejelo že drugo priznanje. Bi nas to moralo skrbeti?

MITJA SIMIČ

Programska izhodišča

Nadaljevanje s 1. str.

društva, med drugimi tudi dokaj drago izdajateljsko dejavnost. Zato bo treba dopolniti pravilnik društva v poglavju o pridobitniških dejavnostih društva, in sicer glede pridobivanja dohodkov od prodaje zbornikov in glasila IZZIV, razširiti pa tudi na intelektualne storitve, kot so izdelava različnih strokovnih podlag, študij, mnenj ter projektnega dela na področjih kulture, okolja in ekologije.

Ob dvajsetletnici delovanja društva je vsekakor čas, da stvarno ocenimo stanje današnje družbe ter položaj in vlogo našega društva v današnjih družbeno-prostorskih pojavih in tokovih. Zato bomo v društvu izdelali t. i. SWOT razčlenitev prednosti in slabosti ter priložnosti in tveganj našega društva pa tudi t. i. PEST razčlenitev poslovnih, ekonomskih, socialnih in tehnoloških razmer v Novem mestu na eni strani, na drugi pa zemljevida znanj znotraj članstva in njegovih sposobnosti oz. pripravljenosti za delovanje.

Društvo bo letos še okrepilo sodelovanje z vsemi sorodnimi društvi, krajevnimi skupnostmi ter širšo strokovno in nestrokovno javnostjo. Da bomo lahko v društvu v prihodnje še bolj družbeno dejavni in odzivni, smo že letos februarja z razumevanjem in pomočjo Mestne občine Novo mesto zaposlili tudi prvega delavca v programu javnih del.

Da bi lahko društvo bolj javno preverjalo kakovost naših dejavnosti in v naša prizadevanja vključevali vsakega člana in širšo prizadeto javnost, bomo skladno s gmotnimi možnostmi društva posodobili našo spletno stran,

predvsem pa oblikovali spletno stran v enem od socialnih omrežij ter tako ustvarili zbirno in hitro odzivno mesto za podajanje zamisli, pobud, pozivov k sodelovanju, pa tudi kritike s predlogi za izboljšave.

Društvo Novo mesto bo resno razmislilo o pripravi osrednjega zbornika s strokovnim posvetom ob 650. obletnici ustanovitve Novega mesta, vendar le, če bo to projekt vsega mesta in ne le našega društva, ki vsekakor za tako zahteven projekt nima denarja. Društvo Novo mesto je že dokazalo, da ima dovolj znanja in izkušenj pri pripravi podobno zahtevnih zbornikov in posvetov, vendar mora tokrat zaradi narave projekta in njegovega širšega javnega pomena Mestna občina Novo mesto podati trdna jamstva, da bosta zbornik in posvet v celoti plačana iz sredstev, ki so namenjena obletnici našega mesta.

Društvo Novo mesto bo zato predlagalo, naj bodo člani uredniškega odbora izvršni znanstveniki in strokovnjaki iz novomeškega okolja z županom Mestne občine Novo mesto na čelu.

Društvo Novo mesto bo tudi v letu 2014 s sodelovanjem občinske svetnice Mojce Novak, ki je tudi članica upravnega odbora društva, s stališči, pobudami in vprašanji vplivalo na delovanje in odločanje Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto o temah, ki so pomembne za večjo prepoznavnost in konkurenčnost Novega mesta kot pokrajinskega središča, in ki vplivajo na podobo mesta in kakovost življenja v njem.

TOMAŽ GOLOB

Predsednik Golob sprejema grb iz rok županove namestnice Mojce Špec Potočar (Foto: Boštjan Pucelj)

Zbor bomo nadaljevali konec meseca

Nadaljevanje s 1. str.

odbor je Matjaž Verbič opozoril na že znano dejstvo in eno večjih težav društva v zadnjem obdobju, da zgolj s pobrano članarino ne bo mogoče več kakovostno izvajati rednih dejavnosti društva, med katerimi je tudi izdajanje časopisa IZZIV, in da bo v prihodnje treba preučiti možnosti pridobivanja dodatnih finančnih virov.

Evropska projekta CO-HEIRS in ReACTION društva nista gmotno bremenila, saj sta bila pokrita z evropskim denarjem, vsekakor pa bi se moralo društvo ozirati tudi po dejavnostih, s katerimi bi lahko pridobilo dodaten denar za svoje delovanje. Eden od predlogov članstva je bil tudi, naj se za 5 evrov poveča članarina, ki je že več let izredno nizka.

Omenjena odprta vprašanja se tako dotikajo tudi morebitne spremembe statusa društva v društvu v javnem interesu,

s katerim bi pridobili dodatno priporočilo ob morebitnih prijavih za denarno podporo namer na krajevni ali na državni ravni.

Slavka Štemberger je postala nova blagajničarka društva, ki je v tej vlogi zamenjala Stašo Vovk. Omenjena zamenjava je bila mogoča po izstopu Jože Miklič iz upravnega odbora, ki pa ostaja še naprej ena bolj dejavnih članic našega društva.

Zbor je v nadaljevanju sprejel sklep, naj društvo letos ne sodeluje na lokalnih volitvah, in naj se v prihodnje bolj posveča osnovnemu poslanstvu društva. Ob tem se je postavilo tudi vprašanje, kako lahko društvo prispeva k obeležitvi 650-letnice ustanovitve Novega mesta prihodnje leto. Predsednik društva je prenesel željo Mestne občine Novo mesto, naj društvo pripravi zbornik in izdajo pospremi z znanstvenim simpozijem. Podoben zbornik je sicer

izšel leta 1969 ob praznovanju 600-letnice ustanovitve Novega mesta.

Udeleženci zbora so bili mnenja, če zbornika ne bo pripravilo društvo, ga enostavno ne bo. Izdaja takega zbornika je za društvo v tako nezavidljivem gmotnem položaju lahko zelo tvegano dejanje. Morali bi kar najhitreje pripraviti zamisel zbornika, zagotoviti denar in pri tem skrbeti za kakovostno vsebino.

Denar za zbornik bi morala v celoti zagotoviti Mestna občina Novo mesto, ki ga bo namenila za praznovanje častitljive obletnice našega mesta.

Ker so prisotni na zboru odprli vrsto neodgovorjenih vprašanj, ki bodo v prihodnje tako ali drugače vplivala na delovanje društva, smo sprejeli sklep, naj zbor prekinemo in z njim nadaljujemo konec letošnjega maja, ko bomo ponovno obravnavali programska izhodišča društva za letošnje leto.

TOMAŽ GOLOB

Hitra rešitev
Pri glavobolu, zobobolu, menstrualni bolečini, bolečinah v mišicah in sklepih.

Ko kliče bolečina ...
... poiščite hitro rešitev.

Nalgésin® S hitro in za daljši čas odpravlja različne vrste bolečin, kot so glavobol, zobobol, menstrualne bolečine ter bolečine v mišicah in sklepih.

Slovenski farmacevti za samozdravljenje glavobola najpogosteje svetujejo Nalgésin® S.*

Presenetite bolečino in imejte hitro rešitev vedno pri roki. Več informacij lahko poiščete na www.nalgésin.si in www.lekarna-na-dom.si.

www.lрка.si

* Raziskave o najpogostejši priporočeni izbiri brez recepta v slovenskih lekarnah, FarmVest, d. o. o., 2010.

Naša inovativnost in znanje za učinkovite in varne izdelke vrhunske kakovosti.

Delo je, služb pa ni!

Od nedavnega je tudi Društvo Novo mesto delodajalec in s tem vključeno v prizadevanja po večji zaposlenosti. Dobrodošel, Igor, v naših vrstah! V nenehnem poslušanju, da ni služb, da ni dela, da sta ostala le Rdeči križ in Karitas, sem vesela, da smo uresničili že pred leti nastalo zamišl in s pomočjo države dali delo vsaj enemu nezaposlenemu.

Ta »kapljica v morje« me je spodbudila k vnovičnemu razmišljanju, kako si zagotoviti delo, in o iskanju možnosti za odpravo ali vsaj zmanjšanje nezaposlenosti, predvsem pa, kaj bi k tem prizadevanjem lahko pripomogli projektu obnove in oživiljanja starega mestnega jedra v Novem mestu.

V društvu smo do zdaj ugotavljali javno zanimanje za obnovo starega mestnega jedra in za vzorno vzdrževanje, da bi se ljudje v njem radi naseljevali, kar bi pospeševalo mestno gospodarstvo in kulturno turistično ponudbo. Na pogovornih večerih in zlasti s projekti Univerza, Narodni dom in Zgodovina za prihodnost smo nekaj zamisli stvarno oblikovali in jih strokovno utemeljili.

Dolgoročno bi s temi namerami zagotovili delo urbanistom, projektantom in gradbincem, zlasti tistim posebnim poklicem, ki so nujni pri ohranjanju spomeniško zaščitene vrednote mesta. Bistveno povečanje stanovalcev in turistov bi omogočilo zaposlitve v obrtniških poklicih, živilskih panogah, na tržnici, v zdravstvu, izobraževanju, zabavni industriji in na sejmihi.

V ponudbi mesta bi bila arheološka odkritja, gledališče, znanstveno-raziskovalna dejavnost muzeja, filmska industrija, avdiovizualna ponudba in podobna dela.

Posledično bi se povečeval obseg dejavnosti od komunale in energije do raziskovalnih in izobraževalnih ustanov. Temu razvoju bi sledilo več dela v pokrajinski in krajevni samoupravi, bančništvu, zavarovalništvu in predstavitvi mesta.

Koristnega dela je v starem mestnem jedru torej dovolj za več rodov in v društvu smo zato opozarjali na nujno ustanovitve zavoda za razvoj mesta, ki bi za naša dela pri-

dobival najboljše strokovnjake in zagotovil poklicno vodenje za preskrbo trajnih denarnih virov.

Zanimivo je, da pri takem razmišljanju o delu nismo osamljeni. Na Jesenicah se je že našel dober organizator, ki je ljudi pridobil za načrtno urejanje skupnih površin. Prostovoljstvo se neverjetno širi na vsa področja življenja in dela. Država sprejema samoorganizirano civilno družbe naklonjeno delovno zakonodajo, množijo pa se tudi posebni denarni skladi.

Morda je zdaj prišel čas, da v Novem mestu »pljunemo v roke« in storimo res pomembno dejanje za prihodnost naših otrok in vnukov. Vidim pa vsaj dve vprašanji, na kateri je treba najti vsebinsko pravi odgovor, preden se česa lotimo.

Najpomembnejše je ali je obnova starega mestnega jedra v resnici javno zanimiva. Če je odgovor pozitiven, bi to pomenilo, da smo meščanke in meščani pripravljeni zanj potegniti svoje prihranke izpod žimnic ali hranilnic in jih vložiti začasno ali trajno v zavod, da bo ta imel sredstva za pokrivanje zagonskih stroškov.

Pri tem se bo odprla zadrega, komu bi zaupali, da bo naše vložene prihranke uporabljal namensko, smotrno in pošteno. Drugo vprašanje zahteva še temeljitejšo presojo. Gre za ugotovitev ali svojim otrokom in vnukom res želimo zagotoviti delo, da bodo postali podjetni in ustvarjalni, ali pa morda po tistem upamo, da si bodo s službo zagotovili redne prihodke ne glede na njihove dejanske dosežene učinke. Te naj zagotavlja namišljeni delodajalec, župan, vlada, politiki, kdor koli, glavno, da je naš otrok preskrbljen.

Ko spremljam iskalce dela, dobim pri njih in njihovih starših največkrat tak vtis. Če iskalci dela mislijo resno ustvarjati, na primer, v starem mestnem jedru, pričakujemo, da bodo vlagali vanj svoje znanje in da sami vedo, da bodo gmotno priznanje dobili takrat, ko bo njihova delo potrjeno kot prihodek. Živimo v času in sistemu, ko je pomembno verjeti, da zmoremo poskrbeti za svojo prihodnost.

JOŽA MIKLIČ

60 let Krke, tovarne zdravil

Krka, Izzivova najuglednejša in najpomembnejša dolgoletna sponzorica, donatorica in prijateljica, je 23. aprila slovesno ob prisotnosti predsednika države in najzvestejših prijateljev praznovala svoj 60. rojstni dan. Njena življenjska pot se je začela tu, med nami, njen 60-letni razvoj pa je bistveno pripomogel h gmotnemu in k duhovnemu razvoju Novega mesta.

Krka zagotavlja ustvarjalno, znanstveno zanimivo in koristno delo kar desetisočim, od tega polovico zaposlenih v tujini. Njen moto je Živeti zdravo življenje, zato si vsa leta prizadeva zagotoviti bolnikom po svetu najbolj kakovostna zdravila po kar se da sprejemljivi ceni. Danes velja med proizvajalci generičnih zdravil za pomembno mednarodno podjetje v svetovnem merilu. V Sloveniji je največja izvoznica in plačuje največ davkov v

državni proračun.

Velikanka je kljub izjemnim učinkom vedno bila in je naklonjena vsem, ki izboljšujejo pogoje dela in življenja v Novem mestu. Zlasti mladi športniki, kulturniki in raziskovalci imajo v njej močno zaveznico. Izziv ima to čast, da ga v Krki ocenjujejo kot pomemben prispevek k spodbujanju mestu naklonjenega ozračja med občani in meščani, zato pokriva znaten delež njegovih stroškov vsa leta obstoja.

Krki, zlasti pa vodstvu Krke, se iskreno zahvaljujemo za dozodajšnje razumevanje in sodelovanje v upanju, da bo trajalo še mnogo let. Vsem danes zaposlenim v Krki bodisi v Novem mestu ali kjer koli po svetu pa ob jubileju želimo kar največ uspehov in sreče tudi v prihodnje!

UREDNIŠTVO

PROGRAMSKO POROČILO ZA 2013

Kaj smo počeli v Društvu minulo leto

Čeprav je delovanje društva po pravilniku usmerjeno predvsem v mestne zadeve, ne zaobide vsebin, ki zajemajo širše družbeno okolje. Društvo izbrane vsebine predstavlja obširneje, predvsem tiste, ki jih meščani opredeljujejo kot posebej pomembne.

Društvo šteje 165 članov, ki sodelujejo pri oblikovanju zamisli in iskanju rešitev o tem, kakšno naj bo Novo mesto v prihodnje, da bo bolj kot do zdaj pritegovalo ustvarjalne ljudi. Smerem razvoja mesta je tudi v letu 2012 želelo slediti s pomočjo raziskav novomeškega akademskega območja, s širitvijo skupin za načrtovanje pa tudi z včlanjenjem mlajših Novomeščanov v društvo, v katerem bodo lahko predstavljali javnosti svoje lastne poglede, predloge in zamisli.

Društvo izdaja glasilo IZZIV in ima spletno stran (www.drustvo-novo-mesto.si) za predstavitev javnosti svojih pogledov na razvoj mesta, prireja pogovorne večere, razvija sodelovanje z drugimi društvi, v zadnjem obdobju še zlasti z Društvom za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto.

Dolgoročne programe društva smo tudi v letu 2013 uresničevali odvisno od denarja in sodelavcev, največ pozornosti pa smo namenili naslednjim:

1) Eno od temeljnih poslanstev Društva Novo mesto je že od vsega začetka varstvo okolja. Novo mesto je eno najbolj onesnaženih slovenskih mest. Zato ni naključno, da se društvo v zadnjem obdo-

bju tej težavi še posebej posveča. Društvo Novo mesto ta čas zaključuje projekta COHEIRS in REACTION.

V okviru projekta COHEIRS sta društvi pripravili tri delavnice v Novem mestu o ekonomskem in okoljskem razvoju in zdravju prebivalcev našega mesta. Delavnice so meščani zelo dobro obiskali, zadnje se je udeležila tudi podžupanja Mestne občine Novo mesto Mojca Špec Potočar, ki se v okviru projekta REACTION dejavno udeležuje tudi srečanj v tujini.

Cilj tovrstnih delavnic je spodbuditi državljane k prostovoljnemu delu v korist skupnosti, spodbujati reševanje okoljskih in zdravstvenih vprašanj na krajevni in evropski ravni, spodbujati okolju prijazno ravnanje, predstavljati medkulturni pogovor in prispevati k vključeni družbi. Sadovi delavnic bodo uporabni tudi pri izdelavi perečega Občinskega programa varstva okolja.

2) Društvo Novo mesto je v letu 2013 sodelova-

lo v naslednjih delovnih skupinah Mestne občine Novo mesto:

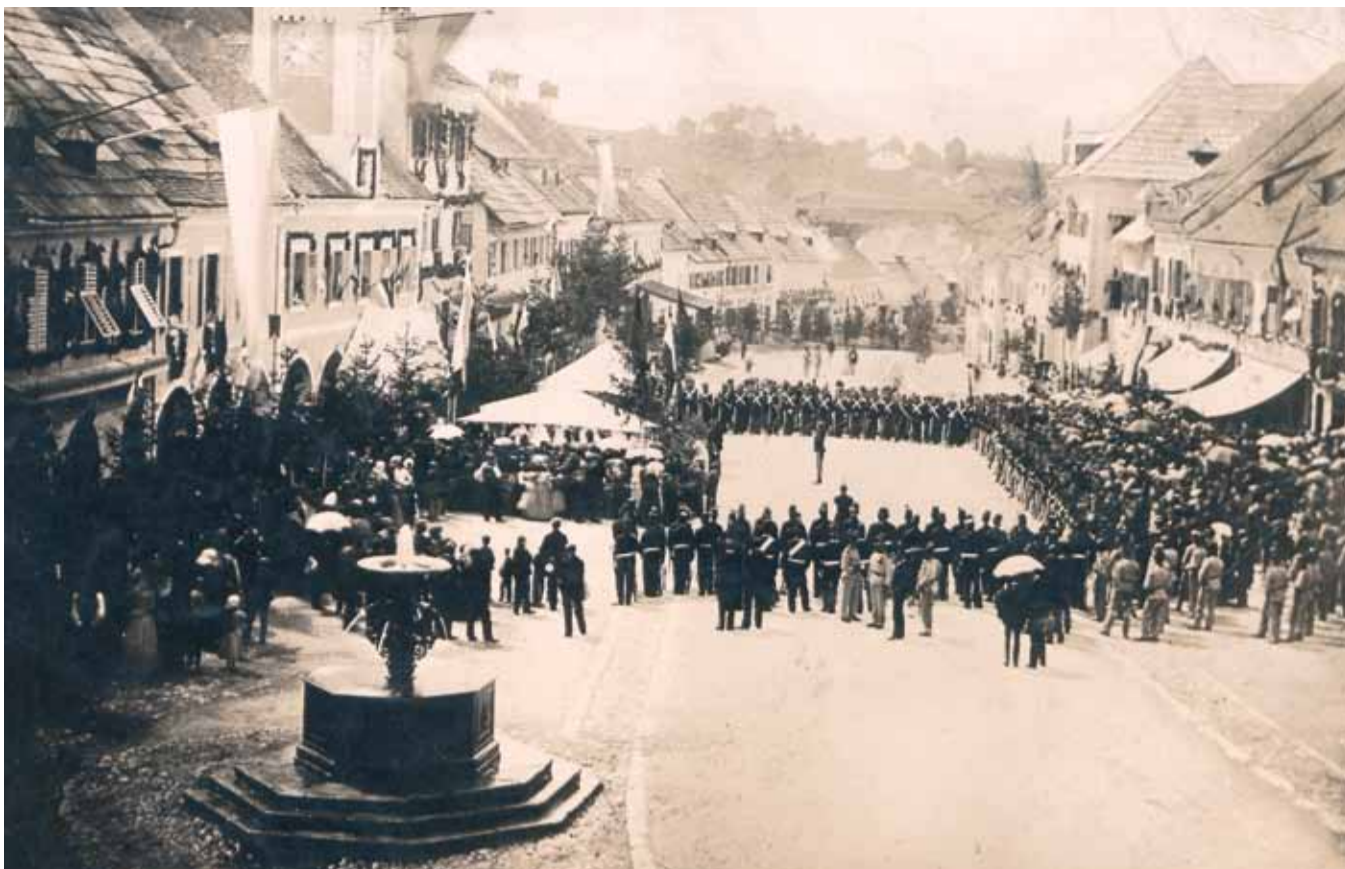
❖ v delovni skupini za prenovu mestnega jedra (Sklep župana Mestne občine Novo mesto o imenovanju članov delovne skupine za izbor najprimernejše rešitve za prenovu Glavnega trga in Rozmanove ulice v Novem mestu z dne 10. julija 2013);

❖ v delovni skupini za pripravo 650-letnice Novega mesta leta 2015 (Sklep župana Mestne občine Novo mesto o imenovanju delovne skupine za pripravo in izvedbo 650. obletnice ustanovitve Novega mesta v letu 2015 z dne 9. septembra 2013);

❖ sodelovanje z Mestno občino Novo mesto pri pripravi Občinskega programa varstva okolja.

3) Društvo Novo mesto sodeluje tudi z mestnimi krajevnimi skupnostmi in je na povabilo Krajevne skupnosti Ločna-Mačkovec vložilo pritožbo na Evropsko komisijo v zvezi z umeščanjem hitre državne ceste v urbani prostor Novega mesta. Komisija je društvo obvestila, da je pritožbo prejela in jo obravnava.

Spoštovane članice in cenjeni člani Društva Novo mesto, prosimo vas, pošljite svoj osebni naslov elektronske pošte na društveni naslov drustvo.novo.mesto@gmail.com, da bi v prihodnje zagotovili hitrejšo in bolj kakovostno medsebojno obveščanje.

Blagoslovitev zastave meščanske garde na okrašenem Glavnem trgu pred starim rotovžem. Zastavo sta darovala meščanski gardi v Novem mestu 26. junija 1875 cesar Franc Jožef I. in cesarica Elizabeta v prisotnosti meščanskih gard iz Novega mesta, Kostanjevice in Krškega. (Iz Zbirke Dolenjskega muzeja)

Novo mesto kot zgodovinsko mesto Slovenije

Še kar naprej čakamo, kdaj bo novomeški Glavni trg komunalno obnoven in posledično tudi polepšan z novimi tlaki, verjetno klopami, morda kakšnim kulturnim obeležjem, brez vedno polnih smetnjakov ...

Obljub je bilo že zelo veliko, bliža se tudi jubilejni rojstni dan starega mestnega jedra, in vedno, ko grem v mesto, pričakujem gnečo v upanju, da tam že rijejo bagri in drugi gradbeni stroji. Me pa zadnje čase že pošteno skrbi usoda teh del, saj nam novinarji namesto načrtov za prenovo predstavljajo samo kandidate za Evropski parlament in župana, kar vse je le odmikanje od reševanja zahtev nezadovoljnih Novomeščank in Novomeščanov.

Kaj narediti? Brskam po podatkih, kaj priporoča stroka in kako v podobnih razmerah ukrepajo druga zgodovinska mesta v državi. Urbani ustvarjalni duh Cyril Aouizerat se navdušuje za živahnost mesta, nenehno vrenje in gibanje, ki ga povzročajo zdajšnji ljudje s svojimi zgodbami. Poudarja pomen povezovanja posla, urbanizma in filozofije mesta. Ustanavlja

in gradi hotele, oblikuje opremo mesta, ponuja obrate hitre prehrane, pospešuje kulturno proizvodnjo in obnavlja propadajoča območja. Iz takih poslov za njega vre prihodnost mesta.

Pulitzerjeva nagrajenka Inga Saffron se posveča obravnavi javnih prostorov in zgradb, kot so garaže, igralnice, parki, poslovni prostori in podobno. Bori se za urbano, do človeka prijazno bivalno okolje in ohranjanje raznovrstnosti poslovnih dejavnosti v mestnem okolju. Za oba strokovnjaka je razvoj mesta odvisen od poslovnih ljudi, ki tvorijo mestno gospodarstvo, prijazno prebivalcem, z njimi se družijo in njihovo filozofijo povezujejo s svojo.

Skupna skrb je običajno vzdrževanje mestnega življenjskega okolja in vsega, kar dela mestno bivanje privlačnejše od bivanja izven njega. Janez Lajovic ugotavlja, da so potrebni mestni arhitekti, ki bi kot neodvisni –zlasti od župana – presojali o likovnih vprašanjih kraja. Mojstri že vedo, da je opiranje na lastne moči za mesto boljše kot čakanje na dobro ali slabo voljo oblasti,

na proračunski denar in nenehno spreminjajoča se mnenja političnih strank.

Meščanke in meščani Novega mesta smo seveda še daleč od uresničevanja zamisli urbanih mojstrov. Ker pa smo zgodovinsko mesto, po neki anketi dopadljivosti celo tretji v državi, za nas ni tako nepomembno sodelovanje v Združenju teh mest. Zakaj?

Združenje zastopa zgodovinska mesta pred državo, ki naj bi projekte obnove zgodovinskih mestnih jeder načrtovala v nacionalnem programu strategije svojega razvoja in sprejela potrebno zakonodajo. Oblikovalo naj bi pobude za izboljšanje življenjskega standarda v starih mestnih jedrih, razvila skupno strategijo trženja, pripravljala skupno predstavitevno gradivo, poskrbela za vzgojo mladih o pomenu dediščine, poskrbela za vpis kulturne dediščine v seznam UNESCO in postorilo še marsikaj za razvoj zgodovinskih mestnih jeder.

Za naslov:

Med drugim prireja tudi razstave, kakršna je bila konec marca letos v Evropskem parlamentu pod nazivom Mesta kulture, razstava zgodovinska mesta Slovenije. Novo mesto po besedah generalne sekretarke Združenja pri razstavi ni sodelovalo, Škofja Loka je bila navdušena, Ptuj opozarja, da se Združenje pravih zagat zgodovinskih mest sploh ne loteva ...

Kaj bo rešilo to naše ubogo staro mestno jedro? Gibanje za staro mestno jedro, Inicijativa Novo mesto 2020, župan, izvoljen iz vrst Novomeščank ali Novomeščanov, finančni menedžment ali poslovna banka, ki bo nekoč zagotovo spet zaživela južno od Ljubljane, bogat Anglež, potem ko bodo prodani vsi mlini in podobne dragotnine ob dolenskih rekah, ali pa morda produkcija kulture in znanosti, ki jo bodo razvili novomeški doktorji, umetniki, zavodi in v podjetništvo organizirani gospodarski velikani. Vsekakor si bo mesto moralo opomoči, samo zato naj se svojim prihodnjim nalogam čim prej primerno in dejavno pripravi.

JOŽA MIKLIČ

*Vrv, vrv, vrv
v nezavednem
bombaš Anton
Podbevšek
prasketa v zanki.*

*Lepo sploščena melodija
zmrznjene Krke
vsrka vase
vsa telesa mrtvih rib.*

*Kaj bi s to svetlobo
hinavske Himalaje?*

*Kličem se
iz mrtvega dialoga
skritih ozelenelih šanc.*

*Vse prestolnice poezije
ustoličene
na nepravi strani.*

*Postanem tretje oko
potepuške mačke
toliko tujega je
v lastnem znanju.*

*Vseeno kričim
z zmrznjenim glasom
globoko v krov.*

*Moje mesto
vzhaja
razžarjeno
nad gorjanskimi previsi
digitalnih globin.*

 Društvo
Novo mesto

Pisarna društva:
Novi trg 9
(2. nadstropje levo
– nekdanji prostori
ZPIZ)
8000 Novo mesto
Oseba za stik:
Igor Šenica
igorsenica.dnm@gmail.com

Društvo Novo mesto
Gubčeva ulica 11
8000 Novo mesto

drustvo.novo.mesto@gmail.com

www.drustvo-novo-mesto.si

izziv